

4 Testové nástroje v šetření PIRLS 2016

Ačkoli všechny tři moduly šetření PIRLS 2016 vycházejí ze stejného teoretického rámce, liší se v důrazu kladeném na různé aspekty čtenářské gramotnosti. PIRLS i PIRLS Literacy věnují stejný prostor oběma účelům čtení, kdežto ePIRLS se soustředí pouze na čtení pro získání a používání informací, protože i ve skutečném životě čtou žáci internetové texty především proto, aby našli určité informace. Vzhledem k tomu, že při čtení elektronických textů se čtenář často probírá mnohem větším množstvím informací, než skutečně potřebuje k vyřešení svého úkolu, obsahují texty v testu ePIRLS větší počet slov. Zastoupení jednotlivých postupů porozumění v testu ePIRLS je stejné jako v testu PIRLS. Naopak test PIRLS Literacy, určený pro žáky, kteří ještě neumějí tak dobře číst, obsahuje relativně více otázek zaměřených na základní postup porozumění, jímž je vyhledávání výslovně uvedených informací. Šetření PIRLS 2016 v ČR obsahuje úlohy z modulu PIRLS a několik úloh z modulu PIRLS Literacy. Rozdíly mezi jednotlivými moduly šetření PIRLS 2016 uvádí tabulka 1.

Tabulka č. 1 Složení testů PIRLS, PIRLS Literacy a ePIRLS

	PIRLS	PIRLS Literacy	ePIRLS
Formát testu	tištěný testový sešit	tištěný testový sešit	simulované internetové prostředí
Přibližná délka textů	800 slov	400 slov	1 000 slov
Procentuální zastoupení účelů čtení a postupů porozumění			
Účely čtení			
Získání literární zkušenosti	50 %	50 %	0 %
Získání a používání informací	50 %	50 %	100 %
Postupy porozumění			
Vyhledávání informací	20 %	50 %	20 %
Vyvozování závěrů	30 %	25 %	30 %
Interpretace	30 %	25 %	30 %
Posuzování textu	20 %		20 %

Modul PIRLS se skládá celkem z 12 úloh (textů a doprovodných otázek), které jsou v různých kombinacích rozděleny do 16 testových sešitů obsahujících vždy dvě úlohy. Každému žákovi je náhodně přidělen jeden testový sešit, na jehož vyplnění má 80 minut (tj. 40 minut na jednu úlohu). Modul PIRLS Literacy obsahuje také 12 úloh rozdělených do 16 testových sešitů, na jejichž vyplnění mají žáci rovněž 80 minut. Po dokončení testu dostanou žáci ještě dotazník, jehož vyplnění trvá 15–30 minut.

Propojení mezi oběma moduly je zajištěno tak, že 2 z 12 úloh v testu PIRLS jsou tvořeny jednoduššími úlohami vyvinutými pro PIRLS Literacy, zatímco zbývajících 10 úloh jsou úlohy vyvinuté pro PIRLS. 6 z 16 sešitů PIRLS obsahuje vždy jednu jednodušší úlohu PIRLS Literacy a jednu „normální“ úlohu PIRLS. Podobně 2 z 12 úloh v testu PIRLS Literacy jsou tvořeny obtížnějšími úlohami vyvinutými původně pro PIRLS. Tyto úlohy se analogicky vyskytují v 6 ze 16 sešitů PIRLS Literacy.

Propojení mezi jednotlivými cykly šetření PIRLS zajišťuje zařazení tzv. trendových úloh, které byly použity již v minulosti. Konkrétně bylo v některém z minulých cyklů použito 6 z 10 úloh PIRLS, zbývajících 4 úlohy byly pro šetření PIRLS 2016 vytvořeny nově. 4 z 10 úloh PIRLS Literacy byly v roce 2011 součástí testu prePIRLS, zbývajících 6 úloh bylo vyvinuto nově.